بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İSLAM KAHRAMANLARI

SERİ 28

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA

Kur'an, Sahih Hadisler ve Tarih Kitaplarına Göre Osmanlı Kaptan-ı Deryası ve Preveze Kahramanı

رَّبُّكُمُ ٱلَّذِى يُزْجِى لَكُمُ ٱلْفُلْكَ فِى ٱلْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

"Rabbiniz, bol nimetinden elde edesiniz diye, denizde gemileri sizin için yüzdürür. O, size merhamet eder."

İsrâ Sûresi 17:66

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | facebook.com/QuranScienceMY

Ücretsiz dijital sürümü okumak için okutun: quranscience.my

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Kulları lütfundan nasiplerini arasınlar diye gemileri denizde yüzdüren Allah'a hamd olsun. Efendimiz Peygamberimiz Muhammed'e ﷺ, onun âline ve ashabına ve onun yolunu güzellikle izleyenlere — Osmanlı Kaptan-ı Deryası Barbaros Hayreddin Paşa da onlardandır — salât ve selâm olsun.

Bu kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

İslam Kahramanları'nın bu yirmi sekizinci kitabı Barbaros Hayreddin Paşa'nın hayatını anlatır: ağabeyi Oruç Reis'in mücadelesini sürdüren, Cezayir'i Osmanlı himayesine sokan, limanını İspanyol kalesinden kurtaran ve 1538'de Preveze'de Haçlı donanmasını yenen denizci. Hayatı, Preveze'deki gemi sayıları, kıyı esirlerinin akıbeti ve Fransa ile ittifak dahil, kaynakları konusunda dürüstlükle anlatılmıştır. Bu ilim 'ilmun yuntafa'u bih — faydalı ilim olsun.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasviri yoktur. Kapakta, Eylül 1538'in sonunda bir fırtınanın ardından sabah vakti İyon Denizi'ndeki ***Preveze Körfezi*** görülür; koyu fırtına bulutları dağılmakta, altın güneş ışığı mavi gökyüzünden süzülmektedir.

Denizin ortasında, uzun kürekleri ve rüzgârla dolmuş latin yelkenleriyle ***hilal düzeninde*** ilerleyen ***Osmanlı kadırgalarından bir donanma*** yer alır — Hayreddin'in donanmasının Preveze Muharebesi'ndeki dizilişini hatırlatır.

Solda, servi ve zeytin ağaçlarıyla yeşil, kayalık bir burunda, körfezin girişini koruyan yuvarlak kuleli ***taş bir kale*** yükselir. Ufukta, sisin içinde dağılıp geri çekilen ***düşman gemileri*** görülür.

Alttaki ***koyu mavi bant***, ***ince altın çizgilerle*** çerçevelenmiştir ve yazarın adını taşır — İslam Kahramanları'nın bütün kapakları uyumlu olsun diye Seri 1'den Seri 27'ye kadarki kapaklarla aynıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA 5
1. BARBAROS HAYREDDİN PAŞA KİMDİR? 6
2. MİDİLLİLİ HIZIR 7
3. KUZEY AFRİKA'DA ORUÇ İLE BİRLİKTE 8
4. CEZAYİR'İN OSMANLI HİMAYESİNE GİRMESİ 9
5. PENYON'UN VE CEZAYİR LİMANININ KURTARILMASI 11
6. ENDÜLÜS MÜSLÜMANLARI İÇİN YEDİ SEFER 12
7. KAPTAN-I DERYA: OSMANLI DONANMASININ BAŞINDA 13
8. TUNUS: ZAFER İLE YENİLGİ ARASINDA 15
9. KIYI AKINLARI VE ESİRLERİN AKIBETİ 16
10. PREVEZE DENİZ MUHAREBESİ 17
11. VENEDİK İLE ANTLAŞMA 18
12. CEZAYİR'DEKİ FIRTINA (1541) 20
13. NİS VE TULON: FRANSA İLE İTTİFAK 21
14. HATIRAT, VAKIFLAR VE MEDRESE 22
15. VEFATI VE BEŞİKTAŞ'TAKİ TÜRBESİ 23
16. DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKEN KISSALAR VE RAKAMLAR 24
17. HAYREDDİN KISSALARININ KAYNAKLARI 25
18. KİŞİLER, YERLER VE ZAMAN ÇİZELGESİ 26
19. BARBAROS HAYREDDİN PAŞA HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR 27
20. ALINACAK DERSLER VE SONUÇ 29
KAYNAKÇA 30
DESTEK VE BAĞIŞ 31

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA

1518'de Oruç Reis Tilimsan yakınlarında şehit düştü ve Cezayir Müslümanları kendilerini İspanya'ya karşı savunan önderlerini kaybettiler. Birçokları mücadelenin sona ereceğini düşündü. Ancak kardeşi ***Hızır*** onu sürdürmek için ayağa kalktı ve yirmi beş yıl içinde Akdeniz'in en çok korkulan amirali oldu.

O, ***Hayreddin*** ("dinin hayrı") adıyla tanınır; Avrupalılar ona ***Barbarossa*** dediler. Cezayir'i Osmanlı himayesine soktu, limanını İspanyol kalesinden kurtardı, Osmanlı ***Kaptan-ı Deryası*** oldu ve 1538'de ***Preveze Deniz Muharebesi***'nde birleşik Avrupa donanmasını yendi.

Bu e-kitap, ***İslam Kahramanları*** serisinin yirmi sekizincisidir ve Seri 27'deki ağabeyinin hikâyesinin devamıdır. Hayreddin'in hayatı başlıca, kendisinin yazdırdığı Gazavât-ı Hayreddin Paşa'dan ve ona düşman Avrupa kaynaklarından gelir. Her kıssa, Preveze'deki gemi sayıları, İtalyan kıyı halkının esir alınması ve Fransa ile Tulon'daki ittifak dahil, kaynağı ve derecesiyle dürüstçe verilmiş; dersleri Kur'an'a ve sahih hadislere dayandırılmıştır.

Hayreddin'in hikâyesi, ağabeyinin mücadelesinin durmasına izin vermeyen bir kardeşin ve denizi ümmete sur yapan bir denizcinin hikâyesidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA KİMDİR?

Asıl adı ***Yakup oğlu Hızır***'dır; Ege Denizi'ndeki Midilli adasında 883 (1478) yılı civarında doğdu. Oruç Reis'in kardeşidir ve 953 (1546) yılında İstanbul'da vefat etti.

Ağabeyinin şehadetinden sonra Cezayir'i yönetti, ardından Kanûnî Sultan Süleyman tarafından Osmanlı donanmasının Kaptan-ı Deryası tayin edildi. Onun önderliğinde Doğu Akdeniz on yıllar boyunca Osmanlı gemilerinin hâkimiyetine girdi.

ADLARI VE UNVANLARI

AD / UNVAN	AÇIKLAMA
Hızır	Asıl adı
Hayreddin	"Dinin hayrı"; Osmanlı sultanıyla ilişkilendirilen unvan
Barbaros (Barbarossa)	"Kızıl Sakal"; ağabeyinden kalan Avrupa lakabı
Kaptan-ı Derya	Osmanlı donanmasının başkomutanı (1533)
Beylerbeyi	Cezayir'in ve Cezâyir-i Bahr-i Sefîd'in genel valisi

ALINACAK DERSLER

Güzel bir ad bir emanettir. "Dinin hayrı" unvanı, sahibinden amellerinin adına uygun olması için çabalamasını ister.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MİDİLLİLİ HIZIR

TARİHÎ NOT: AMİRAL OLAN KÜÇÜK KARDEŞ

Hızır, Midilli'de bir Osmanlı sipahisi olan Yakup Ağa'nın üçüncü oğluydu. Ağabeyleri gibi gemilerle ve denizle büyüdü. Gazavât'a göre önce küçük bir gemiyle Ege'de ticaret yapıyordu.

Ağabeyi Oruç Rodos şövalyelerine esir düşüp kardeşi İlyas şehit olunca, Hızır ağabeyini kurtarmak için çalıştı, sonra Batı Akdeniz'de ona katıldı. O günden sonra iki kardeş birlikte mücadele etti — Oruç önder, Hızır onun sadık yardımcısı olarak.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

ALINACAK DERSLER

Kardeşin kardeşe sadakati bir güçtür. Hayırda birlikte çalışanlar, yalnız yürüyenlerden daha güçlüdür.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KUZEY AFRİKA'DA ORUÇ İLE BİRLİKTE

TARİHÎ NOT: 1504–1518

Hızır, Oruç ile birlikte Tunus ve Cerbe'de üslendi, Endülüs Müslümanlarını Kuzey Afrika'ya taşımaya yardım etti, Cicel'i (1514) aldı ve Cezayir'i kurtardı (1516). Oruç 1517'de Tilimsan seferine çıktığında Hızır, Cezayir'i savunmak üzere geride kaldı.

Bu ortak mücadele Seri 27'de (Oruç Reis) anlatılmıştır. Oruç 1518'de şehit düşünce, liderliğin bütün yükü o sırada kırk yaşlarında olan Hızır'ın omuzlarına kaldı.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

ALINACAK DERSLER

Bugünün sadık yardımcısı yarının önderi olabilir. Emanet taşımaya hazırlık, başkalarına onu taşımada yardım ederken başlar.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CEZAYİR'İN OSMANLI HİMAYESİNE GİRMESİ

TARİHÎ NOT: 1519

Oruç'un şehadetinden sonra Cezayir düşmanlarla çevriliydi: Vehran'da ve Penyon kalesinde İspanyollar, bir de isyan eden yerel reisler. Hızır önemli bir karar verdi: İstanbul'a, ***Yavuz Sultan Selim***'e elçiler göndererek Cezayir'i bir Osmanlı eyaleti olarak sundu.

Sultan Selim bunu kabul etti, Hızır'ı Cezayir ***beylerbeyi*** tayin etti, top ve yaklaşık 2.000 yeniçeri gönderdi. Bu kararla Hızır, daha büyük bir İslam devletinin himayesi için kendi bağımsızlığından vazgeçti. Bazı tarihçiler bunu akıllıca bir siyasi karar, bazıları da ihlas alameti olarak görür.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr; TDV İslâm Ansiklopedisi.

Her kararın ardındaki niyeti yalnızca Allah bilir:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 1

حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ ، قَالَ : حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ، قَالَ : حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيُّ ، قَالَ : أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيُّ ، أَنَّهُ سَمِعَ عَلْقَمَةَ بْنَ وَقَّاصٍ اللَّيْثِيَّ ، يَقُولُ : سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى الْمِنْبَرِ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ : " إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ إِلَى امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ

TERCÜME:

Alkame b. Vakkâs el-Leysî dedi ki: Ömer b. Hattâb'ı minberde şöyle derken işittim: Resûlullah'ı ﷺ şöyle buyururken işittim: ***"Ameller ancak niyetlere göredir. Herkese ancak niyet ettiği şey vardır.*** Kimin hicreti elde edeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadın için ise, onun hicreti de hicret ettiği şeye göredir."

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Humeydî Abdullah b. Zübeyr ← Süfyân b. Uyeyne ← Yahyâ b. Saîd el-Ensârî ← Muhammed b. İbrâhîm et-Teymî ← Alkame b. Vakkâs el-Leysî ← Ömer b. Hattâb رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Bed'ü'l-Vahy, Hadis No. 1.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:1

ALINACAK DERSLER

Bazen güç, kendi iktidarını korumakta değil, daha büyük bir sancak altında birleşmeye razı olmaktadır.

PENYON'UN VE CEZAYİR LİMANININ KURTARILMASI

TARİHÎ NOT: 1529

Yaklaşık yirmi yıl boyunca Cezayir'in önündeki küçük adadaki İspanyol ***Penyon*** kalesi limanı kapatıyor ve halkı tehdit ediyordu. Mayıs 1529'da, haftalar süren top atışından sonra Hayreddin kaleyi nihayet aldı — Oruç'un 1516'da başaramadığı bir işti bu.

Hayreddin ardından kaleyi yıktırdı ve taşlarıyla küçük adaları karaya bağlayan bir ***mendirek*** yaptırdı. Bu mendirek Cezayir'i güvenli ve güçlü bir liman hâline getirdi; liman üç asır boyunca Kuzey Afrika'daki Müslüman donanmalarının ana üssü oldu.

Rivayetin derecesi: Penyon'un 1529'da alınması ve liman mendireğinin yapılması Osmanlı ve Avrupa kaynaklarında sabittir.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); çağdaş Avrupa kaynakları.

Resûlullah ﷺ, uzaktan vuran silahların gücü olan atıcılığın önemini vurgulamıştır:

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1917

حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مَعْرُوفٍ، أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ، أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ، عَنْ أَبِي عَلِيٍّ، ثُمَامَةَ بْنِ شُفَيٍّ أَنَّهُ سَمِعَ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ، يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ " وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ أَلاَ إِنَّ الْقُوَّةَ الرَّمْىُ أَلاَ إِنَّ الْقُوَّةَ الرَّمْىُ أَلاَ إِنَّ الْقُوَّةَ الرَّمْىُ "

TERCÜME:

Ukbe b. Âmir dedi ki: Resûlullah'ı ﷺ minberde iken şöyle buyururken işittim: ***"'Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet hazırlayın.' Dikkat edin, kuvvet atıcılıktır. Dikkat edin, kuvvet atıcılıktır. Dikkat edin, kuvvet atıcılıktır."***

SENED İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Hârûn b. Ma'rûf ← Abdullah b. Vehb ← Amr b. Hâris ← Ebû Ali Sümâme b. Şüfey ← Ukbe b. Âmir رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-İmâre, Hadis No. 1917.
DERECE: SAHİH — Sahîh-i Buhârî'den sonra en sahih hadis kitabı olan Sahîh-i Müslim'de yer alır.
Kaynak: sunnah.com/muslim:1917

ALINACAK DERSLER

Gerçek zafer, düşmanın yıkıntılarının faydalı bir şey inşa etmek için malzemeye dönüştürülmesidir.

ENDÜLÜS MÜSLÜMANLARI İÇİN YEDİ SEFER

TARİHÎ NOT: 1529

Gazavât'a ve Kâtib Çelebi'ye göre Hayreddin 1529'da, kaçmak isteyen Endülüs Müslümanlarını (Moriskoları) taşımak üzere gemilerini İspanya kıyılarına birkaç sefere — bazıları yedi der — gönderdi. Gazavât, o yıl yaklaşık 70.000 kişinin kurtarıldığını söyler.

Bu rakam doğrulanamaz ve abartılı olabilir; ancak Hayreddin'in Endülüs Müslümanlarına yardımda ağabeyinin işini sürdürme gayreti birçok kaynakta kabul edilir. Onların çoğu Cezayir'e ve diğer Kuzey Afrika şehirlerine yerleşerek ilim ve becerilerini beraberlerinde getirdiler.

Rivayetin derecesi: Endülüs Müslümanlarını kurtarma gayreti Osmanlı kaynaklarında rivayet edilir; 70.000 rakamı kesin değildir.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

ALINACAK DERSLER

Birinin başlattığı hayırlı işi başkaları sürdürmelidir. Hayreddin, Endülüs Müslümanlarına karşı ağabeyinin emanetini devam ettirdi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAPTAN-I DERYA: OSMANLI DONANMASININ BAŞINDA

TARİHÎ NOT: 1533

1532'de İmparator Şarlken'in hizmetindeki ünlü Cenevizli amiral ***Andrea Doria*** Yunanistan'daki birkaç Osmanlı kalesini aldı. ***Kanûnî Sultan Süleyman***'ın ona denk bir amirale ihtiyacı vardı ve Hayreddin'i İstanbul'a çağırdı.

Hayreddin 1533 sonunda donanmasıyla İstanbul'a geldi ve ***Kaptan-ı Derya*** ile Cezâyir-i Bahr-i Sefîd beylerbeyi tayin edildi. Kış boyunca Osmanlı donanmasını İstanbul tersanesinde yeniden inşa ederek onu Akdeniz'in en güçlü donanması yaptı.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

Her makam, hesabı sorulacak bir emanettir:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 7138

حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، حَدَّثَنِي مَالِكٌ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ " أَلاَ كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَالإِمَامُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ وَهْوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهْوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى أَهْلِ بَيْتِ زَوْجِهَا وَوَلَدِهِ وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْهُمْ، وَعَبْدُ الرَّجُلِ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهْوَ مَسْئُولٌ عَنْهُ، أَلاَ فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ".

TERCÜME:

Abdullah b. Ömer'in rivayet ettiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: ***"Dikkat edin! Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden sorumlusunuz. İnsanların başındaki yönetici bir çobandır ve halkından sorumludur;*** erkek ev halkının çobanıdır ve onlardan sorumludur; kadın kocasının evinin ve çocuklarının çobanıdır ve onlardan sorumludur; hizmetçi efendisinin malının çobanıdır ve ondan sorumludur. Dikkat edin! Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden sorumlusunuz."

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): İsmâil b. Ebî Üveys ← Mâlik b. Enes ← Abdullah b. Dînâr ← Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Ahkâm, Hadis No. 7138.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.
Kaynak: sunnah.com/bukhari:7138

ALINACAK DERSLER

Bir liderin ehil kişilere güvenmesi, liderlik hikmetinin bir parçasıdır.

TUNUS: ZAFER İLE YENİLGİ ARASINDA

TARİHÎ NOT: 1534–1535

1534'te Hayreddin ***Tunus***'u Hafsî sultanı Mevlây Hasan'dan aldı. Ancak ertesi yıl (1535) İmparator ***Şarlken*** büyük bir donanmayla gelip Tunus'u geri aldı. Şarlken'in askerleri Tunus halkından pek çoğunu öldürdü ve esir aldı — bu zulmü Avrupa kaynakları da anlatır.

Hayreddin gemilerinin bir kısmıyla Cezayir'e çekildi. Kısa süre sonra Minorka adasındaki ***Maon*** limanına saldırarak gücünün kırılmadığını gösterdi. Tunus yenilgisi acı bir dersti, fakat mücadelesini durdurmadı.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); çağdaş Avrupa kaynakları.

ALINACAK DERSLER

Ümitsizliğe düşmeyen için yenilgi son değildir. Önemli olan, daha akıllıca yeniden ayağa kalkmaktır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KIYI AKINLARI VE ESİRLERİN AKIBETİ

KAYNAK NOTU: ACI YÜZ

Dönemin bütün donanmaları gibi Hayreddin'in donanması da İtalya, İspanya ve Akdeniz adalarındaki düşman kıyılarına akınlar yaptı ve esirler getirdi. Avrupa kaynakları, Lipari (1544) gibi kasabalardan binlerce sivilin esir alınıp köle olarak satıldığını anlatır. Aynı dönemde Hristiyan donanmaları da Müslüman kıyılarına aynısını yapıyor, binlerce Müslüman Avrupa gemilerinde kürek mahkûmu oluyordu.

Bu, tarihin bir parçası olduğu için burada dürüstçe belirtilmiştir. İslam hukuku, kadınların ve çocukların öldürülmesinin yasaklanması dahil, sıkı savaş ahlakı koyar. O dönemin savaş âdetlerinin hepsi bu ahlakla uyumlu değildi ve kahramanlık adına güzelleştirilemez.

Rivayetin derecesi: Akınlar ve esir almalar Avrupa ve Osmanlı kaynaklarında sabittir; rakamlar farklıdır.

KAYNAK:
çağdaş Avrupa kaynakları; Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî).

Resûlullah ﷺ savaşta kadınların ve çocukların öldürülmesini yasaklamıştır:

HADİS — SAHÎH-i BUHÂRÎ, NO. 3015

حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ قُلْتُ لأَبِي أُسَامَةَ حَدَّثَكُمْ عُبَيْدُ اللَّهِ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ وُجِدَتِ امْرَأَةٌ مَقْتُولَةً فِي بَعْضِ مَغَازِي رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم، فَنَهَى رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ.

TERCÜME:

İbn Ömer şöyle dedi: Resûlullah'ın ﷺ gazvelerinden birinde bir kadın öldürülmüş olarak bulundu; ***bunun üzerine Resûlullah ﷺ kadınların ve çocukların öldürülmesini yasakladı.***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): İshak b. İbrâhim ← Ebû Üsâme ← Ubeydullah b. Ömer ← Nâfi' ← Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Cihâd ve's-Siyer, Savaşta Kadınların Öldürülmesi Bâbı, Hadis No. 3015.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:3015

ALINACAK DERSLER

İslam'da kahramanlık yalnızca zaferle değil, ahlakla ölçülür. Tarihin hatalarını tekrarlamamak için onları kabul ederiz.

PREVEZE DENİZ MUHAREBESİ

TARİHÎ NOT: 28 EYLÜL 1538

1538'de Papa, Venedik, İspanya ve diğer devletler Osmanlı donanmasını yok etmek için ***Kutsal İttifak***'ı kurdular. Andrea Doria komutasındaki birleşik donanmaları çok daha büyüktü — kaynaklar, büyük yelkenli gemiler dahil yaklaşık 300 gemiden, buna karşılık yaklaşık 120 Osmanlı kadırgasından söz eder.

Hayreddin Yunanistan'ın batı kıyısındaki ***Preveze Körfezi***'nde demirledi ve sabırla bekledi. 28 Eylül 1538'de (4 Cemâziyelevvel 945) rüzgâr dönüp düşman donanması dağınık düşünce saldırıya geçti. Muharebe Osmanlı zaferiyle sona erdi: birkaç düşman gemisi alındı veya batırıldı ve Andrea Doria geri çekildi. Bu zafer Doğu Akdeniz'i otuz yılı aşkın süre Osmanlı hâkimiyetine bıraktı.

Rivayetin derecesi: Preveze zaferi sabittir; gemi ve kayıp sayıları kaynaklara göre değişir.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr; çağdaş Avrupa kaynakları.

Allah düşmanla karşılaşırken itaati, birliği ve sabrı emreder:

ENFÂL SÛRESİ 8:46

وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَنَٰزَعُواْ فَتَفۡشَلُواْ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡۖ وَٱصۡبِرُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ٤٦

Allah'a ve Peygamberine itaat edin; çekişmeyin, yoksa korkar başarısızlığa düşersiniz ve kuvvetiniz gider. Sabredin, doğrusu Allah sabredenlerle beraberdir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/8:46

Gemileri denizde yüzdüren de Allah'tır:

İSRÂ SÛRESİ 17:66

رَّبُّكُمُ ٱلَّذِي يُزۡجِي لَكُمُ ٱلۡفُلۡكَ فِي ٱلۡبَحۡرِ لِتَبۡتَغُواْ مِن فَضۡلِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِكُمۡ رَحِيمٗا ٦٦

Rabbiniz, bol nimetinden elde edesiniz diye, denizde gemileri sizin için yüzdürür. O, size merhamet eder.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/17:66

ALINACAK DERSLER

Birlik ve sabır daha kalabalık bir orduyu yenebilir. Çekişme ve acelecilik safları zayıflatır.

VENEDİK İLE ANTLAŞMA

TARİHÎ NOT: 1540

Preveze'den sonra Venedik barış istedi. 1540'ta Osmanlı Devleti ile Venedik arasında bir antlaşma yapıldı; Venedik Yunanistan'daki birkaç kalesini bıraktı ve tazminat ödedi. İki taraf arasında ticaret yeniden açıldı.

Bu antlaşma, savaşın amacının sadece düşmanı yok etmek değil, adil bir barışa ulaşmak olduğunu gösterir. Müslümanlar yaptıkları antlaşmalara bağlı kalmakla yükümlüdür.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr; çağdaş Avrupa kaynakları.

Allah, düşman barışa yanaşırsa barışı kabul etmeyi emreder:

ENFÂL SÛRESİ 8:61

۞ وَإِن جَنَحُوا۟ لِلسَّلْمِ فَٱجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ

٦١

Eğer onlar barışa yanaşırlarsa, sen de yanaş ve Allah'a güven. O, şüphesiz işitir ve bilir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/8:61

Resûlullah ﷺ da ahitli bir kimseyi öldürmeye karşı şiddetle uyarmıştır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3166

حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ حَفْصٍ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَمْرٍو، حَدَّثَنَا مُجَاهِدٌ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو ـ رضى الله عنهما ـ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ " مَنْ قَتَلَ مُعَاهَدًا لَمْ يَرَحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ رِيحَهَا تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا ".

TERCÜME:

Abdullah b. Amr'ın rivayet ettiğine göre Peygamber ﷺ şöyle buyurdu: ***"Kim bir muâhedi (Müslümanlarla antlaşmalı bir gayrimüslimi) öldürürse cennetin kokusunu alamaz; oysa onun kokusu kırk yıllık mesafeden duyulur."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Kays b. Hafs ← Abdülvâhid b. Ziyâd ← Hasan b. Amr ← Mücâhid b. Cebr ← Abdullah b. Amr رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Cizye, Hadis No. 3166.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:3166

ALINACAK DERSLER

Gerçek güç, insana onurlu bir barışı seçme imkânı verir. Antlaşmaya vefa İslam ahlakının bir parçasıdır.

CEZAYİR'DEKİ FIRTINA (1541)

TARİHÎ NOT: GÖKTEN GELEN YARDIM

Ekim 1541'de İmparator Şarlken bizzat, 500'ü aşkın gemi ve yaklaşık 24.000 askerle Hayreddin'in üssünü ortadan kaldırmak için Cezayir'e geldi. Hayreddin o sırada İstanbul'daydı; Cezayir'i vekili ***Hasan Ağa*** çok daha küçük bir kuvvetle savunuyordu.

Şarlken'in askerleri karaya çıktıktan kısa süre sonra korkunç bir fırtına koptu. Sağanak yağmur barutlarını bozdu, dev dalgalar yüzden fazla gemiyi parçaladı. Cezayir halkı karşı saldırıya geçti ve Şarlken ağır kayıplarla çekilmek zorunda kaldı. Müslümanlar fırtınayı Allah'ın yardımı olarak gördüler.

Rivayetin derecesi: Şarlken'in 1541 seferinin fırtına yüzünden başarısız olması Avrupa ve Osmanlı kaynaklarında sabittir.

KAYNAK:
çağdaş Avrupa kaynakları; Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

ALINACAK DERSLER

Zafer her zaman insan gücünden gelmez. Allah yardımını beklenmedik yollarla indirmeye kadirdir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

NİS VE TULON: FRANSA İLE İTTİFAK

TARİHÎ NOT: 1543–1544

Fransa Kralı ***I. Fransuva*** o sırada Şarlken ile savaş hâlindeydi ve Sultan Süleyman ile ittifak kurmuştu. 1543'te Hayreddin donanmasını Fransa'ya yardım için batıya götürdü ve Fransız askerleriyle birlikte Şarlken'in müttefikinin elindeki ***Nis*** şehrini kuşattı.

1543–1544 kışında Hayreddin'in donanması, Fransa kralının Osmanlı kuvvetleri için boşalttığı Güney Fransa'daki ***Tulon*** limanında kışladı. Rivayete göre bütün kış şehirde ezan okundu. Bu ittifak Avrupa'da sert eleştirildi ve dönemin siyasetinin her zaman din çizgisini izlemediğini gösterir.

Rivayetin derecesi: Nis kuşatması ve Tulon'daki kışlama sabittir; Tulon'daki ezan kıssası bir rivayettir.

KAYNAK:
çağdaş Avrupa kaynakları; Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

ALINACAK DERSLER

Devletler arası siyaset çoğu zaman karmaşıktır. Bir Müslüman tarihi yalnızca siyah ve beyazla değil, bütün karmaşıklığıyla anlamalıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HATIRAT, VAKIFLAR VE MEDRESE

TARİHÎ NOT: KILIÇTAN ÖTE BİR MİRAS

Hayatının son yıllarında Hayreddin, kardeşleriyle birlikte verdiği mücadelenin hikâyesini yazması için ***Seyyid Murâdî***'den rica etti. Ortaya çıkan ***Gazavât-ı Hayreddin Paşa***, Osmanlı denizcilik tarihinin başlıca kaynaklarından biridir; ancak ailesini övmek için de yazılmıştır.

Ayrıca İstanbul'da bir cami, bir medrese ve bir hamam yaptırdı ve malını hayır işlerine vakfetti. Son yıllarını Boğaziçi kıyısındaki sarayında geçirdi.

Rivayetin derecesi: Başta Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî'nin kaleme aldığı Hayreddin'in hatıratı), Kâtib Çelebi'nin Tuhfetü'l-Kibâr'ı ve çağdaş Avrupa kaynakları olmak üzere tarih kitaplarında, hadis âlimlerinin ölçülerine göre bir sened olmaksızın rivayet edilmiştir. Kıssa tarih olarak kabul edilir; ancak sahih bir hadis gibi delil olarak kullanılamaz.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa (Seyyid Murâdî); Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr.

Sadaka malı eksiltmez, tevazu insanın derecesini yükseltir:

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ " مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ " .

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: ***"Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah, affeden bir kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."***

SENED İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahyâ b. Eyyûb, Kuteybe b. Saîd ve Ali b. Hucr ← İsmâil b. Ca'fer ← el-Alâ b. Abdurrahman ← Abdurrahman b. Ya'kûb ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, Hadis No. 2588.
DERECE: SAHİH — Sahîh-i Buhârî'den sonra en sahih hadis kitabı olan Sahîh-i Müslim'de yer alır.
Kaynak: sunnah.com/muslim:2588

ALINACAK DERSLER

Bir kahramanın mirası yalnızca savaş meydanındaki zaferler değil, kaydedilen ilim ve fayda vermeye devam eden vakıflardır.

VEFATI VE BEŞİKTAŞ'TAKİ TÜRBESİ

TARİHÎ NOT: 1546

Hayreddin 953'te (4 Temmuz 1546) yaklaşık altmış sekiz yaşında İstanbul'da vefat etti. Boğaziçi kıyısındaki ***Beşiktaş***'ta, büyük Osmanlı mimarı ***Mimar Sinan***'ın yaptığı türbeye defnedildi.

Rivayete göre asırlar boyunca Osmanlı donanma gemileri denize açılmadan önce türbesinin önünden geçerken onu selamlardı. Bugün türbenin yakınında bir heykeli ve bir deniz müzesi bulunur; adı Cezayir ve Türkiye tarihinde yaşamaktadır.

Rivayetin derecesi: Vefat tarihi ve türbesi sabittir; gemilerin selamlaması bir rivayettir.

KAYNAK:
Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr; modern tarih araştırmaları.

ALINACAK DERSLER

Her kahraman sonunda Allah'a döner. Geriye kalan, ameller ve bırakılan güzel hatıralardır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKEN KISSALAR VE RAKAMLAR

KAYNAK NOTU: GERÇEK İLE EFSANE ARASINDA

Hayreddin'in hikâyesindeki bazı hususlar dikkatle değerlendirilmelidir. ***Birincisi***, Gazavât-ı Hayreddin Paşa bizzat Hayreddin'in isteğiyle yazıldığı için övmeye meyillidir; Avrupa kaynakları ise düşmanları tarafından yazılmıştır. ***İkincisi***, Preveze'deki gemi sayıları ve kurtarılan Endülüs Müslümanlarının sayısı farklıdır ve doğrulanması zordur. ***Üçüncüsü***, "Hayreddin" unvanının Yavuz Sultan Selim'in mi yoksa Kanûnî'nin mi verdiği kesin olarak bilinmez.

Dördüncüsü, Avrupa kaynaklarındaki "korsan" yaftası, Hristiyan tarafın aynı fiillerini görmezden geldiği için adil değildir; fakat kıyı akınları ve sivillerin köleleştirilmesi güzelleştirilemez. ***Beşincisi***, Tulon'daki ezan ve türbedeki selamlama kıssaları rivayettir. Sabit olanlar: Cezayir'in Osmanlı'ya bağlanması (1519), Penyon'un alınması (1529), Kaptan-ı Derya tayini (1533), Preveze zaferi (1538) ve İstanbul'daki vefatı (1546).

Rivayetin derecesi: Ana olaylar sabittir; ayrıntıların çoğu rivayet veya tartışmalıdır.

KAYNAK:
Gazavât-ı Hayreddin Paşa, Kâtib Çelebi, Avrupa kaynakları ve modern tarih araştırmalarının karşılaştırılması.

ALINACAK DERSLER

Gerçek bir kahramanın efsaneye ihtiyacı yoktur. Sabit gerçekler örnek olmaya yeter.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HAYREDDİN KISSALARININ KAYNAKLARI

Bu tablo, okuyucu sahih olanı sadece meşhur olandan ayırabilsin diye her kıssanın kaynağını ve derecesini özetler.

KISSA	KAYNAK	DERECE
Midillili Hızır	Gazavât; Kâtib Çelebi	Tarih
Cezayir'in Yavuz Sultan Selim'e bağlanması (1519)	Gazavât; Kâtib Çelebi	Sabit
Ameller niyetlere göredir	Sahîh-i Buhârî 1	Sahih
Penyon'un alınması (1529)	Gazavât; Avrupa kaynakları	Sabit
Kuvvet atıcılıktır	Sahîh-i Müslim 1917	Sahih
70.000 Endülüs Müslümanının kurtarılması	Gazavât	Rakam kesin değil
Kaptan-ı Derya (1533)	Gazavât; Kâtib Çelebi	Sabit
Hepiniz çobansınız	Sahîh-i Buhârî 7138	Sahih
Tunus'un kaybı (1535)	Avrupa kaynakları	Sabit
Kıyı akınları ve esirler	Avrupa kaynakları; Gazavât	Sabit; rakamlar farklı
Kadın ve çocukları öldürme yasağı	Sahîh-i Buhârî 3015	Sahih
Preveze zaferi (1538)	Çeşitli kaynaklar	Sabit; rakamlar farklı
Venedik ile antlaşma (1540)	Kâtib Çelebi; Avrupa kaynakları	Sabit
Ahitli kimseyi öldürmek	Sahîh-i Buhârî 3166	Sahih
Cezayir'deki fırtına (1541)	Avrupa ve Osmanlı kaynakları	Sabit
Tulon'da ezan	Rivayet	Kesin değil
Sadaka malı eksiltmez	Sahîh-i Müslim 2588	Sahih
Türbede gemilerin selamlaması	Rivayet	Kesin değil

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KİŞİLER, YERLER VE ZAMAN ÇİZELGESİ

Kişi	Rolü
Oruç Reis	Hayreddin'in ağabeyi; 1518'de şehit düştü
Yavuz Sultan Selim	Cezayir'i Osmanlı eyaleti olarak kabul etti
Kanûnî Sultan Süleyman	Hayreddin'i Kaptan-ı Derya tayin etti
Andrea Doria	Kutsal İttifak donanmasını yöneten Cenevizli amiral
Şarlken (V. Karl)	Kutsal Roma İmparatoru ve İspanya Kralı
I. Fransuva	Fransa Kralı, Osmanlı müttefiki
Hasan Ağa	Cezayir'i savunan Hayreddin'in vekili (1541)
Seyyid Murâdî	Gazavât-ı Hayreddin Paşa'nın yazarı
Mimar Sinan	Hayreddin'in türbesini yapan mimar

Yer	Olay
Midilli	Hayreddin'in doğum yeri
Cezayir	Ana üssü; Penyon 1529'da alındı
İstanbul	Kaptan-ı Derya tayini (1533)
Tunus	1534'te alındı; 1535'te kaybedildi
Preveze	1538 deniz zaferi
Nis ve Tulon	Fransa ile ittifak (1543–1544)
Beşiktaş	Hayreddin'in türbesi

Yıl	Olay
± 1478	Hızır'ın Midilli'de doğumu
1518	Oruç'un şehadeti; Hızır Cezayir'in başına geçer
1519	Cezayir Osmanlı eyaleti olur
1529	Penyon'un alınması; Endülüs Müslümanlarını kurtarma seferleri
1533	Kaptan-ı Derya tayini
1534–1535	Tunus alınır, sonra kaybedilir
1538	Preveze Deniz Muharebesi
1541	Şarlken'in Cezayir seferi başarısız olur
1543–1544	Nis ve Tulon
1546	İstanbul'da vefatı

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BARBAROS HAYREDDİN PAŞA HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

Bu bölüm Barbaros Hayreddin Paşa hakkında sık sorulan sorulara cevap verir. Cevaplar kısadır; ayrıntılar önceki bölümlerdedir.

1. BARBAROS HAYREDDİN PAŞA KİMDİR?

Oruç Reis'in kardeşi, Cezayir'in yöneticisi ve 1546'da İstanbul'da vefat eden Osmanlı Kaptan-ı Deryası.

2. ASIL ADI NEDİR?

Hızır; "Hayreddin" "dinin hayrı" anlamına gelen bir unvandır.

3. CEZAYİR'İ NEDEN OSMANLI'YA BAĞLADI?

İspanya'ya karşı daha büyük bir İslam devletinin himayesini ve yardımını kazanmak için.

4. PENYON NEYDİ?

Cezayir'in önündeki, 1529'da aldığı İspanyol kalesi.

5. KAPTAN-I DERYA NE DEMEKTİR?

Osmanlı donanmasının başkomutanı.

6. PREVEZE DENİZ MUHAREBESİ NE ZAMAN OLDU?

28 Eylül 1538'de.

7. PREVEZE'DE DÜŞMANI KİMDİ?

Andrea Doria'nın yönettiği Kutsal İttifak donanması.

8. KORSAN MIYDI?

Bir devletin amiraliydi; kıyı akınlarını her iki taraf da yapıyordu, fakat güzelleştirilemeyecek sivil esir almaları da içeriyordu.

9. FRANSA İLE NEDEN İTTİFAK YAPTI?

Fransa ile Osmanlı'nın ortak düşmanı Şarlken olduğu için.

10. GAZAVÂT-I HAYREDDİN PAŞA NEDİR?

Onun isteğiyle Seyyid Murâdî'nin yazdığı mücadele hatıratı.

11. TÜRBESİ NEREDEDİR?

İstanbul Beşiktaş'ta; Mimar Sinan tarafından yapılmıştır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

12. HİKÂYESİNİN EN BÜYÜK DERSİ NEDİR?

Savaş ahlakını koruyarak mücadeleyi birlik, sabır ve emanetle sürdürmek.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ALINACAK DERSLER VE SONUÇ

Hayreddin'in hikâyesi, ağabeyinin mücadelesini sürdüren, Cezayir'i daha büyük bir İslam devletine bağlayan ve Osmanlı donanmasını Akdeniz'in en güçlüsü yapan bir kardeşin hikâyesidir — ancak hikâyesi dürüstçe değerlendirilmesi gereken hususlar da içerir.

DERS	HAYREDDİN'İN HİKÂYESİNDEN
Kararlarda niyet	Cezayir'in Osmanlı'ya bağlanması; Sahîh-i Buhârî 1
Güç hazırlamak	Penyon ve toplar; Sahîh-i Müslim 1917
Makam bir emanettir	Kaptan-ı Derya; Sahîh-i Buhârî 7138
Savaş ahlakı	Esirlerin akıbeti; Sahîh-i Buhârî 3015
Birlik ve sabır	Preveze; Enfâl 8:46; İsrâ 17:66
Antlaşmaya vefa	Venedik; Enfâl 8:61; Sahîh-i Buhârî 3166
İlim ve vakıf mirası	Gazavât ve medrese; Sahîh-i Müslim 2588
Yenilgiden sonra kalkmak	Tunus ve Maon

Allah, Hayreddin'in mücadeleye sadakatini, doğru anı beklemedeki sabrını ve daha büyük bir sancak altında birleşmeye razı oluşunu örnek almayı, hikâyesindeki değerlendirilmesi gereken hususlardan da ders çıkarmayı bize nasip etsin.

İnşallah İslam Kahramanları serisi, Trablusgarp'ı fetheden amiral Turgut Reis'in hikâyesiyle devam edecektir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'ân-ı Kerîm, Osmanlı resmi ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. quran.com

İbn Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'âni'l-azîm (Enfâl 8:46, 8:61; İsrâ 17:66).

HADİS

Sahîh-i Buhârî 1, 3015, 3166, 7138. sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 1917, 2588. sunnah.com/muslim

İbn Hacer el-Askalânî, Fethu'l-Bârî; en-Nevevî, Şerhu Sahîhi Müslim.

TARİH KİTAPLARI VE ARAŞTIRMALAR

Seyyid Murâdî, Gazavât-ı Hayreddin Paşa.

Kâtib Çelebi, Tuhfetü'l-Kibâr fî Esfâri'l-Bihâr.

Diego de Haedo, Topografía e historia general de Argel.

Ernle Bradford, The Sultan's Admiral: The Life of Barbarossa.

Halil İnalcık, Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300–1600).

TDV İslâm Ansiklopedisi, "Preveze Deniz Muharebesi". islamansiklopedisi.org.tr/preveze-deniz-muharebesi

QURANSCİENCE.MY'DEKİ İLGİLİ SERİLER

İslam Kahramanları, Seri 1: Hamza b. Abdülmuttalib'den Seri 27: Oruç Reis'e. quranscience.my/#pahlawan

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

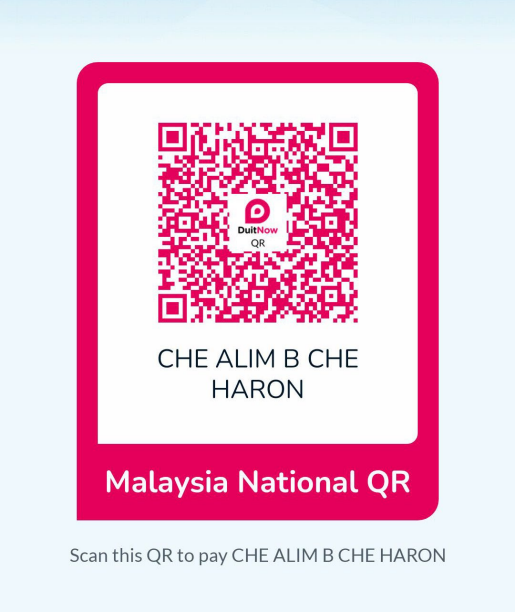
SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

Uluslararası bağışçılar: yukarıdaki PayPal QR kodunu okutun ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir